

Maarten Hajer, directeur Planbureau voor de Leefomgeving gaf de ganzenveer door aan:

— Willem van der Ham,
geograaf en historicus

Terug naar de cultuur

> MOGELIJK IS HET U ONTGAAN, maar onlangs is Friesland uitgeroepen tot Nederlands mooiste provincie. Dat was het resultaat van een onderzoek door de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap. De uitverkiezing was een publiciteitsstunt in de campagne 'Nederland weer mooi'. De VNC verzet zich tegen de afbraak van ons cultuurlandschap en pleit voor een Deltaplan voor het landschap. Om de schoonheid van het Nederlandse landschap 'objectief' te bepalen zijn vier criteria gehanteerd: een gebied moet bestaan uit natuur, uit bos, 50% oorspronkelijke verkaveling en voor minstens 5% sloten, houtwallen et cetera ten behoeve van de biodiversiteit. Niemand zal het verbazen dat Flevoland met 17,72 % als laatste en lelijkste provincie eindigde.

Het onderzoek van de VNC toont vooral hoe de intensieve landbouw in het landschap heeft huisgehouden. De roep van de VNC om meer akkerranden en houtwallen om de biodiversiteit te bevorderen verdient steun. Dit past ook bij het lofwaardige streven naar een meer duurzame, meer in evenwicht met landschap zijnde landbouw. Maar de door de VNC gehanteerde criteria zijn veel te eenzijdig om de waarde en schoonheid van het cultuurlandschap te bepalen. Daarvoor moet behalve met de agrarische component bijvoorbeeld met de bijzondere stedelijke structuur en de omgang met het water rekening worden gehouden.

De VNC doet net of zij als eerste om aandacht voor landschappelijke schoonheid vraagt. Bijna een eeuw geleden riep vakbondsleider Henry Polak al op mooi Nederland te bewaken. Uit die tijd stamt ook de Bond Heemschut. De afgelopen tien jaar stond in het teken van het Belvederebeleid. De recente aandacht voor de cultuurhistorie van het landschap leidde tot goede resultaten. Tegenwoordig bezitten we Werelderfgoed en nationale landschappen. Hoe verder? Blijft het bij lelijke ANWB-borden die de automobilist op misplaatste plekken op mooi landschap attenderen? Blijft het bij zo'n droevig nationale landschappen-boek (ook ANWB) waar de betekenis van het Groene Hart tot de bakermat van boerenkaas wordt teruggebracht? Of komt er na Belvedere een nieuwe impuls? Uit oogpunt van de groeiende betekenis van cultuurtoerisme en – recreatie is het van belang de aandacht niet te laten versloffen. Nederland is mooi. Heel mooi. Te mooi om de waarde van het landschap te eenzijdig onder de aandacht te brengen.

Willem van der Ham

*Dr. Willem van der Ham (www.willemvanderham.nl) is geograaf en historicus en werkzaam als zelfstandig onderzoeker en publicist. Vorig jaar verscheen bij uitgeverij Boom zijn boek *Hollandse Polders*. In 2007 verscheen bij Boom zijn biografie van Cornelis Lely, *Verover mij dat land*.*